

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ від 12.04.2021 р. № 1482/ПК/99-00-07-07-02-06

Державна податкова служба України розглянула запит товариства з обмеженою відповідальністю щодо отримання індивідуальної податкової консультації стосовно відповідальності за порушення строків розрахунків, встановлених Законом України від 23 вересня 1994 року № 185/94-ВР «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» (далі - Закон № 185), за зовнішньоекономічними операціями при укладанні договору комісії, та, керуючись статтею 52 Податкового кодексу України, повідомила про наступне.

Згідно зі статтями 6 та 19 Конституції України органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України. Органи державної влади та місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Законом № 185 встановлено відповідальність резидентів - суб'єктів ЗЕД за порушення розрахунків в даній сфері.

Слід зазначити, що із введенням у дію 07.02.2019 року Закону України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII «Про валюту і валютні операції» (далі - Закон № 2473) втратив чинність Закон № 185.

Відповідно до частини першої статті 1 Закону № 185 виручка резидентів в іноземній валюті підлягає зарахуванню на їх валютні рахунки в уповноважених банках у терміни виплати заборгованостей, зазначені в контрактах, але не пізніше 180 календарних днів з дати митного оформлення продукції, що експортується, а в разі експорту робіт (послуг) - з моменту підписання акта або іншого документа, що засвідчує виконання робіт, надання послуг.

Згідно із частиною першою статті 2 Закону № 185 імпорتنі операції резидентів, які здійснюються на умовах відстрочення поставки, в разі, коли таке відстрочення перевищує 180 календарних днів з моменту здійснення авансового платежу або виставлення векселя на користь постачальника

продукції (робіт, послуг), що імпортується, потребують висновку центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері економічного розвитку.

Відповідно до статті 1011 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року № 435-IV (далі – ЦКУ) за договором комісії одна сторона (комісіонер) зобов'язується за дорученням другої сторони (комітента) за плату вчинити один або кілька правочинів від свого імені, але за рахунок комітента.

Комісіонер зобов'язаний вчиняти правочини на умовах, найбільш вигідних для комітента, і відповідно до його вказівок. Якщо у договорі комісії таких вказівок немає, комісіонер зобов'язаний вчиняти правочини відповідно до звичаїв ділового обороту або вимог, що звичайно ставляться (частина перша статті 1014 ЦКУ).

Частиною другою статті 1016 ЦКУ встановлено, що за договором, укладеним з третьою особою, комісіонер набуває права навіть тоді, коли комітент був названий у договорі або прийняв від третьої особи виконання договору.

У разі порушення третьою особою договору, укладеного комісіонером, комісіонер зобов'язаний негайно повідомити про це комітента, зібрати та забезпечити необхідні докази. Комітент має право вимагати від комісіонера відступлення права вимоги до цієї особи (частина четверта статті 1016 ЦКУ).

Порядок здійснення контролю за експортними, імпортними операціями затверджено постановою Правління НБУ від 24.03.1999 № 136 (далі – Інструкція № 136), яка відповідно до постанови Правління НБУ від 05.02.2019 № 31 та у зв'язку із введенням у дію Закону № 2473 втратила чинність з 07.02.2019 року.

Виходячи з вимог Інструкції № 136, основним документом, що визначає дату початку або закінчення відліку законодавчо встановлених строків надходження валютної виручки або товару, є митна декларація.

Порядок заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа затверджено наказом Міністерством фінансів України від 30.05.2012 № 651 (далі – Порядок № 651).

Так, відповідно до вимог графі 2 «Відправник/Експортер» пункту 1 розділу II Порядку № 651 при оформленні експортної митної декларації у графі 2 «Відправник/Експортер» зазначаються відомості про відправника відповідно

до зовнішньоекономічного договору (контракту) або іншого документа, що використовується в міжнародній практиці замість договору (контракту), а за відсутності зазначених відомостей у такому договорі або іншому документі - про особу, вказану в графі 9 митної декларації.

Згідно з правилами заповнення граfi 8 «Одержувач», у зазначеній граfi зазначаються відомості про одержувача відповідно до зовнішньоекономічного договору (контракту) або іншого документа, що використовується в міжнародній практиці замість договору (контракту), а за відсутності зазначених відомостей у такому договорі або іншому документі - про резидента, що уклав такий договір або інший документ (графa 8 пункту 2 розділу II Порядку № 651).

У граfi 9 «Особа, відповідальна за фінансове врегулювання» митної декларації за договорами комісії, укладеними між резидентами, зазначаються дані про комісiонера, що уклав зовнішньоекономічний контракт, а в додатку наводяться дані про комітента (графa 9 пункту 1 та графа 9 пункту 2 розділу II Порядку № 651).

У граfi 28 «Фінансові та банківські відомості» наводяться відповідно до умов зовнішньоекономічного договору фінансові та банківські дані особи, яка здійснює розрахунки за зовнішньоекономічним контрактом (графa 28 пункту 1 та графа 28 пункту 2 розділу II Порядку № 651).

Враховуючи викладене, відповідальність за порушення резидентами строків розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності при виконанні договорів комісії, покладається на сторону договору, яка набуває права і стає зобов'язаною за зовнішньоекономічним договором, укладеним з третьою особою, тобто на комісiонера.

Відповідно до п. 52.2 ст. 52 Кодексу податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податку, якому надано таку консультацію.